

4. Рішення Київського районного суду м. Харкова від 28.12.2018 року у справі №640/23804/18// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78882798>
5. РЄ, Запобігання домашньому насильству щодо жінок і боротьба з цим явищем: навчальний ресурс для підготовки правоохоронців і працівників суду, 2016 р., с. 40.

Московчук Дмитро Олександрович

*Аспірант, асистент кафедри цивільного процесу Національного
університету «Одеська юридична академія»*

**ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ
У ПРАВІ РЕСПУБЛІКИ СІНГАПУР**

Історія регулювання доказів у судовому процесі Сінгапуру розпочинається з 1893 року, коли був виданий Указ № 3 «Про докази», що набрав чинності 1 липня 1893 року. Впродовж сторіччя в даний указ вносились поправки, проте кардинальні зміни відбулись у 1997 році, коли Законом №7 від 25.08.1997 «Про внесення змін і доповнень» указ набув статусу закону і є чинним до сьогодні із змінами і доповненнями від 06.05.2019р.

В ст. 3 даного Закону встановлюється наступне визначення:

«Докази включають –

а. всі заяви свідків, які суд дозволяє чи вимагає зробити стосовно питань, що розслідуються: такі заяви називаються усними докази;

б. всі документи, які дані для перевірки судом: такі документи називають документальними доказами». [1]

Неважко помітити, що дане визначення містить ряд недоліків. Докази розуміються як засоби доказування, при чому розуміються тільки в усній і документальній формі. Формально з даного визначення випливає, що матеріальні предмети, які розглядають в теорії як речові докази, виключені з загального переліку засобів доказування. Ще одним недоліком даного визначення є його обмеженість. В Законі приділяється увага процесуальній формі доказів, але не розкривається їх зміст, проте, самі по собі показання

свідків чи текст документа є лише способом передачі інформації про факт. [2]

В 2012 році в даний закон було внесено ряд змін та доповнень, що стосуються електронних записів. Згідно цих доповнень стаття 3 доповнилась визначенням поняття «Електронний запис, що означає запис, що генерується, передається, отримується або зберігається електронними, магнітними, оптичними чи іншими засобами в інформаційній системі або передаються з однієї інформаційної системи до іншої» [1]. Крім даного визначення були внесені зміни у всі 5 розділів даного Закону щодо електронних записів.

Також при вищому законодавчому органі Сінгапуру утворюється Комітет з правил відповідно до Закону Сінгапуру «Про сімейне правосуддя» 2014 р., а відповідно до пп. а п.2 ст.36А Закону «Про докази» даний Комітет «може змінювати деякі положення цього Закону без шкоди розділу для сприяння використання електронних файлових документів в суді» [1].

Згідно з ст. 63 Закону Сінгапуру «Про докази» підтвердження змісту документів докази діляться на первинні і вторинні. Відповідно до ст. 64 первинний доказ – це сам документ, який наданий для перевірки судом. В статті 65 даного закону передбачено, що вторинний доказ означає і включає завірені копії, усні повідомлення свідка, який бачив даний документ, а також копії, які зроблені або співставленні з оригіналом тощо.

В поясненні №3 статті 64 передбачено, що якщо показано, що копія документа у формі електронного запису точно відображає цей документ, то ця копія являється первинним доказом. Крім того, в п. «а» ст. 64 йдеться про те, що електронний запис, який явно або послідовно використовувався, записаний або зберігається в комп'ютерній системі (документі), є первинним доказом цього документа. П «b» даної статті передбачає, що якщо електронний запис, не явно або не послідовно використовувався, хоч і записаний або зберігається в комп'ютерній системі (документі), то даний запис є копією документа і розглядається як вторинний доказ цього документа.

Документи за загальним правилом мають бути підтвердженні первинними доказами, крім випадків, передбаченими ст. 67. Даними випадками є: коли оригінал знаходиться в осіб, які не зобов'язані його подати; коли оригінал знищений або пошкоджений; коли оригінал являється публічним документом; коли оригінал має таку природу, що його неможливо легко переміщати тощо. [1]

Отже, можна зробити висновок, що у законодавстві Сінгапуру, не дивлячись на стрімкий технічний розвиток країни, відносно нещодавно з'явилися положення щодо електронних доказів у цивільному судочинстві. Закон «Про докази» 1997 року в чинній редакції передбачає можливість подання електронних записів, які генеруються, передаються, отримуються або зберігаються електронними, магнітними, оптичними чи іншими засобами в інформаційній системі або передаються з однієї інформаційної системи до іншої. Дані електронні записи є одним із видів документальних доказів у процесі в Сінгапурі. Якщо копія документа в формі електронного запису точно відображає цей документ, то ця копія являється первинним доказом і може безумовно бути подана до суду. Щоб електронний запис точно відображав цей документ, електронний запис має явно або послідовно використовуватися, бути записаним або зберігатися в комп'ютерній системі.

Список використаних джерел:

1. Evidence Act of the Republic of Singapore (Chapter 97). Original Enactment: Ordinance 3 of 1893. Revised edition 1997. URL: <https://sso.agc.gov.sg/Act/EA1893?ProvIds=legis#legis>.
2. Monir M. Text book on The Law of Evidence. 8th ed. / by M. Batra. New Delhi: Universal Law Publishing Co. Pvt. Ltd. 2010. P. 14.